

**EDUSKUNTA
HALLINTOVALIOKUNTA**

Lausunto 17.3.2010

ASIA: LAUSUNTO HALLINTOVALIOKUNNALLE 18.3.2010

**SUOMEN AMPUMAUURHEILULIITON (SAL:N) KESKEISIMMÄT MUUTOSesitykset AMPUMA-ASELAKIESITYKSEEN
HE 106/2009**

Suomen Ampumaurheiluliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallintovaliokunnalle ampuma-aseista.

1. Ampumaurheilusta lyhyesti

Suomen Ampumaurheiluliitto on urheiluammunnan keskusjärjestö, johon kuuluu 314 jäsenseuraa, joissa on jäseniä noin 35.000. Ampumaurheilu (myös pistooliammunta) on kuulunut nykyaikaisten olympialaisten alusta (1896) lähtien kilpailulajivalikoimaan. Ensimmäisissä vuoden 1896 olympialaisissa lajina oli mm. pika-ammunta, joka suoritettiin puoliautomaattipistoolilla. Ampumaurheilu on ainoana kesäolympialajina tuonut kaikista 2000-luvun Olympialaisista mitalit (1 pronssi, 2 hopeaa ja 1 kultamitali). Niiden lisäksi vuoden 2000 ja 2004 paralympialaisista hopea- ja kultamitalin. Olympiahistorian aikana on ammunnessa saavutettu 17 henkilökohtaista olympiamitalia, joista pistooliammunnasta olympiakultamitaleja yhteensä kolme ja yksi pronssimitali. Kaikissa SAL:n lajeissa ovat urheilijamme 2000-luvulla saavutaneet yli 200 EM- ja MM-mitalia.

2. Yleistä

Suomen Ampumaurheiluliitto on yhdessä Ampumaharrastusfoorumin jäsenten ja muiden alan järjestöjen kanssa laatinut selvityksen aselakimuutosten mukanaan tuomista ongelmakohtista. Haluamme liittona erityisesti painottaa seuraavia asioita:

- lain valmistelun tiukka aikataulu
- ikärajakysymys
- seuran ja ampumakouluttajan lakisääteinen asema
- aktiiviharrastamisen todistaminen ennen ensimmäisen pistoolin hankkimista
- hallussapitolupaehdot
- mustaruutiaseiden asema
- suorituspaikat
- muutoksen aiheuttamat kulut ja niiden resursointi

Suomen Ampumaurheiluliitto on jo aiemmin esittänyt yhdessä Ampumaharrastusfoorumin muiden jäsenten kanssa lakiesitystä uudelleen valmisteltavaksi ja että järjestöjen asiantuntemusta olisi hyödynnetty valmistelussa paremmin kuten voimassa olevan ja hyvin toimivan aselain valmistelun yhteydessä tehtiin ja että se lähetettäisiin lausuntokierrokselle järjestöille muutosesitysten ja korjausten jälkeen.

Aselaki vaikuttaa ja on keskeinen säädös kansalaisten turvallisuuden kannalta. Aselakiehdotuksen perustuslainmukaisuuden varmistaminen kaikilta osin on myös ensiarvoisen tärkeää. Tämän vuoksi SAL näkee tärkeäksi lain ehdottoman johdonmukaisuuden ja perustelujen selvyyden. SAL ei pidä toivottavana sitä, että lakia soveltavat, pääosin ja viimekädessä yksittäiset virkamiehet joutuvat ratkaisemaan esiin tulevia ongelmia lakia soveltaessaan ilman, että näitä tiedossa olevia käytännön ongelmia on säädösten avulla ratkaistu. Tämä saattaa johtaa epäyhtenäiseen lupakäytäntöön. Pyrkimyksenä tulee olla laki, joka on selkeä, joka ei lisää tarpeetonta byrokratiaa ja jolla pystytään estämään väärinkäytöksiä, mutta jolla ampumaurheiluharrastusta ei tarpeettomasti vaikeuteta.

Lakiesitykseen sisältyy yhdistysmisvapautteen liittyviä seikkoja, joista on SAL:n kannan mukaan hankittava perustuslakivaliokunnan lausunto ennen jatkokeskustelua. Lainvalmistelussa on myös otettava huomioon perustuslailla turvatun omistusoikeuden suojan toteutuminen, etenkin niissä tapauksissa, joissa aseiden hallussapitoluvan jatkamisen edellytyksiä arvioidaan ja yksityistä omaisuutta harkitaan lunastettavaksi valtiolle.

SAL esittää jäljempänä tärkeimmät ja pääasialliset muutosesityksensä lakiin ja liittää oheen myös varsin yksityiskohtaisia huomioita niistä epäkohdista joita lakiesityksessä järjestön näkemyksen mukaan on. SAL:n näkemyksenä on, että lain jatkovalmistelussa joudutaan varautumaan melko monilukuisiin muutoksiin edellä selvitetyn ratkaisemiseksi.

SAL esittää myös, että aselain uudistamisen lisäksi, että ryhdyttäisiin pikaisiin toimenpiteisiin nuorten pahoinvoinnin ja syrjäytymisen lisääntymisen ehkäisemiseksi muilla toimialoilla.

Perustelut: Järjestöjen ja lainlaatijoiden yhteinen tavoite on turvallisuuden lisääminen ja lakia yhdessä rakentamalla saadaan kaikki osapuolet sitoutumaan ja toteuttamaan lakia.

3. Käsiaseiden ikäraja

Lakiesityksen ikäraja on merkittävä uhkatekijä suomalaisen ampumaurheilun jatkumiselle pistoolilajeissa. SAL esittää ensisijaisena ratkaisuna ongelmaan 20v sijasta täysi-ikäisyyttä eli 18 vuotta kaikille asetyypeille. (45§).

Kertaladattavien pistooleiden ja kertaviritteisten revolvereiden tulee lupamenettelyltään olla vähäisen tulivoimansa vuoksi samanlainen kuin ”pitkien aseiden”. (43§ kohta8, 45§, 53§, 54§, 66§).

SAL esittää, että lakiin on kirjattava mahdollisuus antaa poikkeuslupia ja erivapauksia, silloin kun lupanhakija luotettavasti osoittaa harrastavansa ampumaurheilua ja kuuluvansa Suomen Ampumaurheiluliiton maajoukkue- ja valmennusryhmiin tai vastaaviin (mm. alueelliset valmennusryhmät, tehoryhmät, nuorten maajoukkueeryhmät, aikuisten maajoukkueeryhmät). Poikkeuslupana tai erivapautena tulisi olla rinnakkaisluvan saaminen nykyisen käytännön mukaisesti alle 18 -vuotiaalle urheilijalle (54§).

Perustelut: Ikärajan nostaminen heikentää ja osin estää nuorten pitkäjänteisen harjoittelun ja pääsyn kansainväliseen ja kotimaiseen kilpailutoimintaan. SAL:n alaisessa kilpailutoiminnassa lapset kilpailevat jo 8-14 vuoden ikäisinä ns. lasten Kultahippu- ja tukiammuntasarjoissa. Tämän jälkeen SAL:n kilpailu-toiminnassa siirrytään ampumaan Kansainvälisen Ampumaurheiluliiton (ISSF:n) sääntöjen mukaisesti kilpailuohjelmiin, joissa ovat mukana nuorten sarjat. Nuorten sarjoissa kilpailijat ovat iältään 16 - 20 -vuotiaita. Näissä kilpaillaan niin SM-, PM- kuin myös EM- ja MM-mitaleista.

Pistooliammuntaa harrastavat urheilijamme harrastavat myös usein monia pistoolilajeja.

Vammaisampumaurheilussa kilpaillaan sekä pistooli-, kivääri- että haulikkolajeissa. SAL on integroinut vammaisampumaurheilun vuonna 2005. SAL palkittiin 2006 laaja-alaisesta tasa-arvotyöstä ensimmäisenä lajiliittona OPM:n ja SLU:n Piikkarit-tasa-arvo-palkinnolla.

4. Seuran ja ampumakouluttajan asema sekä resursointi

Suomessa on yhdistymisvapaus, joka tarkoittaa kansalaisen oikeutta liittyä yhdistyksiin myös oikeutta yhdistyksen valita vapaasti jäsenensä.

Seuratoiminta on aina vapaaehtoista kansalaistoimintaa ja seuroilla tulee olla jatkossakin mahdollisuus valita itse jäsenensä. Esitetty lakiehdotus asettaa seuran toiminnan ikään kuin viranomaistoiminnan jatkeeksi ja samoin myös seurassa tapahtuvan ampumakouluttajatoiminnan merkittävää julkista valtaa käyttävään asemaan. Mikäli edellä mainitulla tavalla vapaaehtoisella talkootyöllä toimivalle seuratoiminnalle asetetaan lisävelvoitteita, SAL esittää, että lainsäätäjän tulee myös turvata näiden asema laissa tarkasti ja osoittaa ko. toimintaan myös resursointia. (45b§, 45d§, 53a kohta 1)

Seuraan kuulumisen velvollisuus rikkoo näkemyksemme mukaan yhdistymisvapautta ja asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan. Lieveilmiönä saattaa syntyä ns. paperiseuroja, jotka itse asiassa lisäävät turvariskiä. (45§).

Lakiesityksessä mainittua ampumakouluttajan tointa toteuttavat seuroissa jo ampumaurheilun koulutetut ohjaajat ja valmentajat. Ampumakoulutus eli ampumaurheilualmennus tapahtuu usein yli seurarajojen. Mikäli lain esitys toteutuu SAL esittää, että todistuksen antaminen myös muille ampumaseurojen jäsenille (esim. valmennusryhmät) kuin vain oman seuran koulutettaville, tulee olla mahdollista. Jo nykyisin ns. ampumakouluttajan tehtävää hoitavien (valmentajat, ohjaajat) henkilöiden kouluttaminen tulee olla helppoa ja koulutuksen maksutonta. (45d§).

Lisäksi SAL esittää, että ampumakouluttajan tulee voida antaa jatkossa lausunnossaan vain tiedot harrastuksen määrästä. (45d§, 53a kohta 1)

Perustelut: Vapaaehtoisuusperiaatteella toimivilla seuroilla ei ole taloudellisia resursseja kantaa lakiesityksen mukanaan tuomia toimia ja velvoitteita ilman yhteiskunnallista tukea ja sille osoitettua virallista asemaa. Nyt annetussa lakiesityksessä ei ole ohjaavaa asetusta, josta selviäisivät esim. seuran ja ampumakouluttajan asema, tehtävät ja velvoitteet, koulutuksen hinnoittelu jne. Valmennustoiminta eli ampumakoulutus on usein yli seurarajojen olevaa toimintaa vrt. esim. tehoryhmä- ja aluevalmennusryhmien toiminta.

5. Aktiiviharrastuksen osoittaminen

Asetusluonnos esittää: ”Ampuma-aselain 45 §:n 4 momentissa tarkoitetuksi aktiiviseksi ampumaurheiluksi ja -harrastukseksi katsotaan keskimäärin vähintään kerran kuukaudessa tapahtuva:

- 1) ampumaharjoittelu pistoolilla, pienoispistoolilla, revolverilla tai pienoisrevolverilla;
- 2) ampumakilpailuihin osallistuminen kilpailijana pistoolilla, pienoispistoolilla, revolverilla tai pienoisrevolverilla;
- 3) ampumakilpailuihin osallistuminen tuomarina tai muuna toimitsijana;
- 4) ampumavalmentajana toimiminen taikka
- 5) ampuma-aseen käyttöön kouluttaminen

Aktiivisen harrastuksen on lupaa haettaessa sisällettävä vähintään 10 harjoittelu- tai kilpailukertaa siinä lajissa, jonka harrastamisen perusteella lupaa haetaan. Lupaa haettaessa katsotaan 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuksi harrastamiseksi myös kansainvälisen lajiliiton alaisen ilmapistoolilajin harrastaminen ensimmäisen harrastusvuoden aikana.

Asevelvollisuuden suorittaminen, sairaus, raskaus, työstä johtuva este tai muu näihin rinnastettava syy keskeyttää kahden vuoden määräajan kulumisen.

Aktiivista harrastamista ei edellytetä sellaisena aikana, jolloin sääolosuhteiden tai muun vastaavan esteen vuoksi ei ole mahdollista harrastaa sitä lajia, jonka harrastamisen perusteella lupaa haetaan.”

Suomen Ampumaurheiluliitto näkee hyvänä ampumaharrastuksen harrastamisen laajentamisen asetuksessa esitettyihin toimintoihin samoin kuin harrastamisessa huomiotavat luonnonolosuhteet. SAL kuitenkin esittää aktiivisen harrastusajan osoittamista **vain ensimmäisen pistooliluvan osalta** sekä vähimmäisajaksi enintään puolta vuotta (6kk). Puoli vuotta on riittävä aika karsimaan mielijohteen vallassa mukaan tulleet sekä antamaan seuran toimihenkilöille mahdollisuuden varmistaa jäsenyyttä hakevan ampumataidon kehittyminen turvalliselle tasolle sekä sitoutuminen seuran sääntöihin. Pidempi määräaika ei tuo juurikaan mitään lisäarvoa tavoitteen kannalta.

Sitoutuminen harrastukseen ja säädöksiin ei riipu harjoittelussa käytettävästä asetyypistä eikä esitetyn määräajan pidentämisestä. Siten tämä tarkoitus on toteutettavissa hyvin myös ilma-aseilla suoritettavalla säännöllisellä harjoittelulla. Ennen henkilökohtaisen pistoolin hankkimisluvan myöntämistä voidaan hakijalta vaatia osoitettua harjoittelua osan aikaa lajiin sopivalla aseella perehtyäkseen sen ampumateknisiin ominaisuuksiin.

Varusmiespalveluksen moitteeton suoritus tulee huomioida aseluvan myöntämistä puoltavana seikkana lupaviranomaisen tekemän kokonaisvaltaisen arvioinnin yhteydessä.

Kun henkilö hakee seuraavia lupia pitää riittää, että on aktiivisesti harrastanut ensimmäisen luvan pistoolilla. SAL suosittelee Ampumaharrastusfoorumien suunnittelemaa Ampumakortti-koulutuksen sisällyttämistä käsiaseiden ensiluvan hakijoille. Ajantasaistettu Ampumakortti voisi toimia myös myöhemmin harrastuksen osoittamisen todistuksena. (45§).

Perustelut: Määräaikainen ampumaharrastus pitää voida suorittaa pääsääntöisesti millä tahansa aseilla, ei vaan pistooleilla (esim. myös ilma-aseet). Lyhyempi harjoitusjakso pistoolilla tuolloin on riittävä. Tarkoitushan on selvittää/todistaa, että ampumaharrastus on todellista eli että henkilö todella on kiinnostunut ampumaharrastuksesta ja että hän on turvallinen aseiden käsittelijä.

Ilma-aseiden hyväksyntä pääasialliseksi harjoitteluseeksi poistaa samalla myös toisen ongelman, joka aiheutuu vuosiharjoittelurytmistä. Ruutiasekausi kestää useimmiten vain puoli vuotta, vaikka paikkakunnalla sattuisi olemaankin 25 metrin sisäampumarata. Useimmissa seuroissa siirrytään ilma-asekautteen lokakuussa

ja ulkoradat avataan ammunnan harjoitteluun huhti- toukokuun tietämällä. Siten puolen vuoden mittainen yhtäjaksoinen harjoittelu ei ole käytännössä mahdollista esimerkiksi pienoispistoolilla yhden ulkoratakauden aikana.

Hankkimis-/hallussapitolupakäytäntö pitää olla joustavampi seuraavien lupien hankkimisessa.

6. Hallussapitolupaehtojen laajentaminen

Ampumaurheilijan kannalta ase on harrastus- ja urheiluväline ja keino osallistua ja ottaa osaa kilpa- ja huippu-urheiluun. Urheilijan suhtautuminen aseeseen on jo tuon vuoksi kokonaisvaltaisempi kuin tavallisen kansalaisen.

Hallussapitolupa huoltajalle: SAL:n mielestä pitää olla myös mahdollista, että kyseinen hallussapitolupa myönnetään esim. seuran vastuuvallmentajalle, maajoukkueryhmän valmentajalle tai muulle nimetylle henkilölle, joka on vastuussa aseiden käytöstä. (43§ kohta 8, 53§).

Hallussapitolupa huoltajalle tai vastaavalle henkilölle tulee myöntää myös käsiaseille, vaikka niihin ei myönnettäisikään rinnakkaislupaa nuorelle henkilölle, koska käsiaseiden valvottu käyttö on edelleen sallittua, eli huoltaja jne. valvoo aseiden käyttöä lain 88 §:ssä tarkoittamalla tavalla. (43§ kohta 8, 53§).

Hankkimis- ja hallussapitolupakäytännöt on seuroille tehtävä helpoimmiksi. Seuroilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia hankkia kaikki tarvitsemansa pistoolit samalla kertaa. Seuroille on annettava pitkäaikaiset hankkimisluvat esim: 1-2 vuotta, jonka aikana ne saavat hankkia suunnitelman mukaiset aseet yhdellä kertaluontoisella, nimellisellä lupamaksulla. Seurojen ns. yhteisöaseluvat tulee SAL:n mukaan olla joko maksuttomia tai nimellisiä, jolloin harrastusmahdollisuutta ja seurojen taloutta helpotetaan. (42§, 45a§, 46§)

Perustelut: Kansainvälisen Ampumaurheiluliiton kilpailutoiminta ja SAL:n kilpailutoiminta. Sääntöjen mukaan kilpaillaan jo sarjoissa alle 20-vuotiaat (16v).

Mikäli pidetään kiinni harrastusvaatimuksesta seuran pistooleilla, tulee seuroille ostettavaksi suuri määrä erityyppisiä pistooleita. Tämä on monelle seuralle raskas taloudellinen taakka, jota ei helpota se, että hallussapitolupien hinnat ovat nousseet 24 eurosta 68 euroon.

7. Mustaruutiaseiden asema laissa

Ampuma-aselain 6§ luettelee eri asetyypit. Toisen momentin kohdassa 11 on mainittu mustaruutiaseet. Tähän kategoriaan kuuluvat kaikki mustaruutiaseet niin kiväärit kun pistoolitkin.

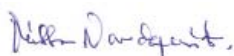
Ampuma-aselakiehdotuksessa on kuitenkin joka paikassa unohdettu mustaruutiaseet. Monessa kohdassa lukee vain haulikko, kivääri, pienoiskivääri ja yhdistelmäase tai sitten viitataan käsiaseisiin (6§:n 2 momentin kohdat 4-7). SAL esittää, että mustaruutiaseet tulee rinnastaa haulikkoon, kivääriin, pienoiskivääriin ja yhdistelmäaseeseen hankkimisen ja hallussapidon ja rinnakkaislupan osalta. (§43 kohta 8, 53§, 54§, 66§)

Perustelut: Mustaruutiaseet puuttuvat lakiesityksestä.

8. Suorituspaikat, muutoksen aiheuttamat kulut ja niiden resursointi

SAL esittää lopuksi, että lakiesityksen vaikutukset ampumaratoihin, suorituspaikkoihin ja asekoulutuksen tuomat kustannukset ja velvoitteet huomioidaan myöhemmissä määräraha- ja lainsäädäntöhankkeissa. SAL uskoo käytännön koulutuksen ja ampumaurheilukulttuurin edistämisen yhdessä lisäävän aseturvallisuutta. Näiden koulutusvelvoitteiden täysimittainen läpivienti edellyttää yhteiskunnan tukevan seuroja lain vaatimusten täyttämässä. Turvallisuus ei tule ilman riittävää taloudellista panostusta. Yleinen kansalaismielipide odottaa perustellusti selkeitä uudistuksia ja niiden toteuttamisen käytännöllistä turvaamista ja läpiviemistä.

Helsingissä 17.3.2010

Mikko Nordquist
puheenjohtaja

Risto Aarreki
toiminnanjohtaja

LIITTEET

Liite 1 Huomioita lakivaikutuksista

Liite 2 SAL:n seuratoiminnan idea

Liite 3 SAL:n Ampumaurheilijan tie